

JAARMARKT.

OPGAVE VAN HET GETAL KRAMEN, SPELLEN, VAUXHALLEN
ENZ., IN HET JAAR 1840.

K R A M E N.						SPE- LEN.	VAUXHAL.
Marie- plaats.	Jans- kerkhof.	Wafel-	Poffer-	Koek-	Potte-		
15	91	17	29	25	7	16	5

Behalve deze opgave kan men nog onder de vermakelij-
heden brengen, het spelen der Comedie, die niet onder de
spellen was begrepen, als zijnde een vast gebouw, ofschoon
zonder daaraan verbondene spelers, welke hiertoe gewoonlijk
uit Amsterdam of 's Hage komen. Met terugblik en als bij-
lage op hetgeen door ons deswege reeds is gezegd (1), dee-
len wij het hiervolgende rekwest, in het jaar 1778 ingediend,
mede als een bewijs van veranderde tijden: nu toch, kan men,
bij het hollandsch tooneel ten minste, niet klagen over het ze-
delooze der stukken; terwijl onder de spelers, in tegenstelling
van hetgeen in het rekwest wordt uitgedrukt, vele achtlingwaar-
dige mannen worden aangetroffen. Alvorens echter deze stad
een blijvend gebouw tot het geven van tooneelstukken mogt
bezitten, hebben verscheidene troepen zich van tijd tot tijd aan
de stedelijke regering gewend, met verzoek om te mogen spelen;
hetgeen meestal werd toegestaan, somtijds werd geweigerd.
Zoo vinden wij in het jaar 1753, eene vergunning aan de
Haagsche comedianten, om gedurende zes weken te spelen;
doch hun nader verzoek van 15 Augustus om nog te mogen
voortgaan, afgewezen. In het jaar 1756 had zekere Ferrari
verlof om alhier comedie te spelen; de regering meende ech-
ter bij hem te moeten aandringen om zijne vertooningen te
staken, wegens den op handen zijnde bededag, waartoe hij
eene schadeloosstelling eischte van f 6568-12 st. Deze som te
hoog zijnde, werd hem gelast om gedurende de week vóór
die, waarin de bededag zou gehouden worden, en in die
week zelve, zijne vertooningen te staken, en kort daarop, den
23^{sten} Februarij, hem het verder spelen geweigerd, *wegens de
verswaarde oordeelen Gods in deese calamiteuse tijdsomstan-
digheden*, waarbij in het register op de stads notulen het
woord (aardbeving) is tusschen gevoegd, en hem werd uit
sonderlinge consideratie eene vergoeding van f 600 geschonken,
behalve hetgeen hij als retributie aan de stads aalmoesniers-
kamer was verschuldigd.

(1) Zie Tijdschrift 1836, T. II. p. 253, 254.

*Requeste van die van de Kerkenraad
der Nederd. Gereform. Gemeente bin-
nen Utrecht.*

*Aan de WelEdle Groot Agtbaare
Heeren Burgemeesteren en Raaden in
de Vroedschap der stad Utrecht.*

WelEdle Groot Agtbaare Heeren !

Geeven met verschuldigde Eerbied te kennen, die van den kerkenraad der Nederduytsche gereformeerde gemeente binnen Utrecht, dat zij verwittigt zijn geworden van zeeker verzoek, bij Requeste aan UEdle Groot Agtbr gedaan, en tendeerende, om binnen deeze stad te mogen oprichten en appropriëeren een afzonderlijk en openbaar gebouw, ten gebruyke, onder UwelEdle Groot Agtbr approbatie voor publicque spektakels.

Dat die van den kerkenraad ter afweering van zeeker voorig verzoek, betrekkelijk de oprichting, eener Fransche Comoedie, zich voormaals reeds Amptshalve verplicht geagt hebben, door hunne Gecommitteerden, zoo aan Heeren Burgemeesteren als aan Heeren Gecommitteerden tot de Jaarmarkt, als zijnde in UwelEdle Groot Agtbr vergadering of voorzittende of ten dezen praeadviseerende Leden Resp^a in tijds op de beschijdenste wijze bij monde het behoorlijk tegen verzoek te doen.

Dat wel de even gedagte pogingen, van die van den kerkenraad toenmaals werkstellig gemaakt, vrugtloos zijn afgelopen; dan, gemerkt het bouwen en appropriëeren van een openbaar en blijvend gebouw tot publicque spektakels hun voorkomt eene geheel andere zaak te zijn, en hier ter stede eene nieuwigheid van nog schroomlijker uytzichten en gevolgen, dan de zo evengenoemde vergunning van eene Fransche Comoedie voor eenen zeekeren bepaalden tijd, dewijl even zulks uyt haar aard de gereedste aanlijding verschaffen moet, om allerley publicque spektakels telkens te berde te brengen, zo met perpetuëlijk te maken; als meede, dat, naar het oordeel van die van den kerkenraad, comoediën en andere publicque spektakels, immers in voege als die thans nog zijn en blijven ingerigt zo wegens den eigen inhoud der meeste vertoonstukken zelve; als wegens bijkomende dausserijen, laffe en losse kugtspeelen daar aan annex; en eyndelijk wegens het niet zelden berispelijk gedrag en character van een groot deel van derzelve vertooners; 'twelk wel een' meer verborgen, dog tevens merkbaaren invloed pleeg te hebben op zulken, die hen zien, hooren, en een' bijzonder ommegang met de zodanigen begeeren; in de daad meer strekken tot verwildering en afbreuk dan tot aankweeking en opbouw van goede zeden en Godsdienstige beginzels, bijzonder in jonge en onervarene lieden; met dit

gevolg, dat ook hierdoor, der zulker meer gezette oeffeningen op vroegere en latere scholen niet wynig kunnen worden verhindert, en welke zo even gezegde goede zeden en Godsdienstige beginzels nogtans die van den kerkenraad altoos, maar inzonderheyd, bij derzelve toenemend verval en in de thans hachelijker geworden tijdsomstandigheden, op allerlei wijzen en door allerlei gepaste middelen, ten goede van de aan hun opzigt, aanbetrouwde gemeente, te helpen bevorderen, hun ampt en plicht rekenen.

Zo keeren die van den kerkenraad zich nogmaels, in haereerende ook hierdoor derzelve te vooren bereids gedaan contra-verzoek, tot UweEdele Groot Agtbr ootmoedig verzoekende dat UweEdele Groot Agtbr uyt aanmerking van al het vooren staande, en ter afweering van alle zulke middelen, door welke de goede zeden en Godsdienstige beginzels deezer gemeente en burgereije, verdere afbreuk en schade mogten komen te lijden, hun verzoek ten deezen in gunstige attentie gelieven te nemen en dienvolgens het aan UweEdele Groot Agtbr gedaan verzoek, tenderende omme binnen deeze stad te mogen oprichten een openbaar gebouw, tot allerlei publicque spektakels geschikt, van de hand te wijsen.

't welk doende, &c.

Uyt naam en last des Kerkenraads,

H. PEIROLET,

Eccles. Ultraj. Syn. h. t. Scriba.

Het rekwest, hetwelk aanleiding gaf tot het hierboven gemelde, was den 26^{en} October te voren ingediend door Fr. T. Neyts, directeur van d. Vlaamsche opera, verzoekende eene vaste tent op te slaan. De commissie, in wier handen hetzelfde was gesteld, adviseert den 16^{en} November, dat men den addressant koude toestaan, eene vaste houten tent op een steenen voet, gedekt met een houten dak aan het Vreeburg op te slaan, tegen eene jaarlijksche recognitie van drie ducaten grondgeld, zonder daardoor het regt te hebben, om aldaar vertooningen te geven, buiten eene afzonderlijke toestemming, bij rekweste aantevragen. De Vroedschap houdt dit advies drie weken in beraad, en waarschijnlijk bragt het hierboven gemelde rekwest het zijne er toe bij, om het verzoek van Neyst op den 7^{en} daaraanvolgende van de hand te doen wijzen. Eerst in het jaar 1600 heeft Utrecht een vast gebouw tot schouwburg verkregen.